

Friprogsenterets strategi

2010-2013:

Verdiskaping gjennom deling

Innledning

Visjon

Friprogsenteret – deler framtiden

Fri programvare er det norske samlebegrepet på «free software» og «open source software» (FOSS), og er blant de sterkeste innovasjonskreftene i nasjonale og globale IT-løsninger. I Norge har fri programvare en sentral profil i IT-politikken både nasjonalt og lokalt, og økt bruk av fri programvare er et viktig element i overordnede strategier.

IT er en viktig faktor for fornying av offentlig sektor og skal benyttes for å understøtte samarbeid og sammenheng på tvers av offentlige virksomheter. Delingskulturen i offentlig sektor har derfor stort fokus, samtidig som bruken av fri programvare øker i offentlige og private virksomheter. Bruk av fri programvare handler om deling, gjenbruk og samarbeid, og er med på å gi den valgfrihet, fleksibilitet og lønnsomhet offentlige IT-investeringer bør baseres på.

Likevel er det viktig å se på fri programvare som pragmatiske verktøy for å oppnå ønskede gevinster. Valg av IT-løsninger bør gjøres ut i fra en helhetlig vurdering med spesielt fokus på fleksibilitet, gjenbruk og konkurranse. Bruk av fri programvare kan bidra til å sikre at norske virksomheter ikke skal betale for utvikling flere ganger, men at komponenter og helhetlige systemer kan gjenbrukes i andre sammenhenger. Valgfrihet, leverandøruavhengighet og kontroll over egne investeringer bør også spille en sentral rolle i IT-beslutninger.

Prinsippene i fri programvare bidrar også til et innovativt marked med økt konkurranse, og i løpet av kort tid har det skjedd en eksplosiv vekst i antall selskaper som har hele eller deler av sin forretningsstrategi basert på fri programvare. Modellen knyttet til fri programvare kan og bør også benyttes på andre samfunnsområder, både konseptuelt og som forretningsstrategi i utviklingen av eksempelvis digitalt innhold.

Friprogsenterets rolle

Forretningsidé

Friprogsenteret er pådriver for verdiskaping i offentlige og private virksomheter. Som uavhengig kompetansesenter skaper vi trygghet for valg, bruk og deling.

Friprogsenteret skal legge til rette for deling, gjenbruk og samarbeid, om og av IT-løsninger og digitalt innhold. Friprogsenteret har en betydelig oppgave i å bidra til kunnskap og kompetanse om fri programvare for å stimulere til en sterkere delingskultur, lønnsomme IT-investeringer, og en velfungerende innovasjonsfremmende konkurranse i IT-næringen.

Det strategiske fokuset på fri programvare må fremdeles forankres på overordnet nivå, lokalt og nasjonalt, like mye som det i stadig økende grad kreves operativt arbeid i prosjekter. Friprogsenteret skal i hovedsak rette sitt arbeid inn mot beslutningstakere i:

- offentlige og private virksomheter, og
- IT-næringen

Friprogsenterets hovedmål for perioden 2010-2013 er å:

- stimulere til økt bruk av fri programvare, primært i offentlig sektor, men også næringsliv og organisasjoner.
- etablere møteplasser og kompetansearenaer, som setter fokus på anvendelsesområder og suksesskriterier for bruk av fri programvare.
- bidra til økt bevissthet og gevinstrealisering ved delingskultur.

For å nå de tre hovedmålene skal Friprogsenteret i 2010-2013 arbeide med:

- å sikre *trygge valg gjennom kunnskap*
- å skape *innovasjon gjennom nettverk*
- tilrettelegge for *smarte løsninger gjennom åpne verktøy*

Organisatoriske og finansielle forutsetninger for å møte behovene for og forventningene til Friprogsenteret er beskrevet i eget avsnitt, kalt *organisasjonsutvikling*.

Trygge valg gjennom kunnskap

En åpen offentlig sektor som samhandler på tvers av forvaltningsnivåene vil gi merverdi gjennom lønnsom drift og gode brukeropplevelser. Økt bruk av fri programvare kan være med å skape en delingskultur basert på gjenbruk og samarbeid om digitalt innhold og teknologiløsninger. Det er flere kunnskapsbarrierer for å ta i bruk fri programvare, og Friprogsenteret har en betydelig oppgave i å sikre kunnskap om fri programvare for å gjøre valgene tryggere.

Friprogsenteret skal i perioden 2010-2013:

- skape trygghet for valg av fri programvare i alle slags IT-løsninger ved å spre kunnskap til beslutningstakere gjennom ulike kanaler
- bidra til å utvikle bestillerkompetansen for offentlige virksomheter som kan sikre leverandøruavhengighet, fleksibilitet og kontroll over egne løsninger, samt at alle offentlige IT-investeringer kan deles og gjenbrukes
- stimulere til bruk av fri programvare og åpne løsninger i alle nasjonale felles IT-løsninger, herunder felleskomponenter, arkitektur og infrastruktur-løsninger
- stimulere til opplæringstilbud innen fri programvare fra offentlige og private aktører, og stimulere til et plattformnøytralt utdanningssystem
- stimulere til og samle kvalitativ og kvantitativ kunnskap om fri programvare ved tett samarbeid med UH- og FoU-sektoren
- bidra til at IT-leverandører har kunnskap om offentlig sektors behov for løsninger basert på fri programvare og bruk av fri programvare i IT-leveranser
- samarbeide med internasjonale søsterorganisasjoner gjennom deling av kompetanse og løsninger, og spre internasjonale erfaringer til norske virksomheter

Innovasjon gjennom nettverk

Fri programvare understøtter innovasjon ved at grunnoppskriften er tilgjengeliggjort under frie vilkår for gjenbruk og videreutvikling. Fri programvare er derfor i sin natur innovativt da alle kan se og bruke grunnoppskriften, og skape nye løsninger og forretningsmuligheter ut av denne. Økt bruk av fri programvare vil samtidig bidra til utvikling av en sterk kunnskapsnæring tuftet på konkurranse, som igjen vil skape et effektivt og variert tilbud. God dialog mellom IT-næringen og offentlige aktører kan bidra til å skape innovative løsninger, tydeligere innkjøpere og mer hensiktsmessige leveranser. Friprogsenteret har derfor en viktig oppgave i å stimulere til innovasjon gjennom nettverk, og dermed en sterkere samhandling mellom kunder og leverandører i utvikling av nye IT-prosjekter.

Friprogsenteret skal i perioden 2010-2013:

- bidra til å etablere kultur for deling, gjenbruk og samarbeid om IT-løsninger, digitalt innhold og kompetanse, og delta i samarbeids- og delingsprosjekter
- skape møteplasser og kunnskapsarenaer for IT-næringen, samt offentlige og private virksomheter
- delta i internasjonale fora for å eksportere norske løsninger innen fri programvare, samt bringe trender og prosjekter tilbake
- bidra til etablering av nettverk for utvikling av offentlige IT-løsninger basert på fri programvare, og etablere brukerfellesskap knyttet til programvarekomponenter
- samle og stimulere til utvikling av regionale og faglige kompetansemiljøer innen fri programvare

Smarte løsninger gjennom åpne verktøy

For å stimulere til økt delingskultur, reelt gjenbruk og innovative samarbeidsløsninger, er det viktig at offentlige og private virksomheter har tilgang til å dele løsninger og kunnskap. Det er en stor utfordring å skape en reell kultur for deling og kollektiv samhandling i fornyingsprosesser. Offentlige og private virksomheter har mye av de samme behovene, og bør derfor i større grad dele og gjenbruke løsninger, og samarbeide om utvikling av nye. Friprogsenteret har en betydelig oppgave i å stimulere til bruk av smarte løsninger, gjennom å tilby verktøy for deling.

Friprogsenteret skal i perioden 2010-2013:

Offentlige og private virksomheter

- bidra til at offentlige virksomheter kan dele og gjenbruke offentlig investerte IT-løsninger, nasjonalt og internasjonalt, blant annet gjennom Delingsbazaren
- utvikle rammeverk for deling og gjenbruk av løsninger for offentlige aktører, og en plattform for forslag om offentlige fellesprosjekter

- utvikle veiledere og andre verktøy som kan bidra til å trygge valg av fri programvare
- bidra med relevante verktøy for suksesshistorier og businesscase knyttet til fri programvare, og formidle kunnskap gjennom nettjenester som Kunnskapsbazaren

Organisasjonsutvikling

Friprogsenteret er et uavhengig kompetansesenter for å styrke kunnskap om og bruk av fri programvare. Pågangen til Friprogsenteret øker i takt med fornyingsbehovene i offentlig og privat sektor, og det er et stort udekket behov for kunnskap om fri programvare på strategisk og prosjektmessig plan i offentlige og private virksomheter. Deling, gjenbruk og samarbeid står sterkt som innovasjonstrend i IT-næringen og behovet for kunnskap om fri programvare vil øke parallelt med innovasjonstakten. For å møte dette behovet er det avgjørende med flere ressurser som kan håndtere pågang av henvendelser slik at Friprogsenteret kan involveres grundigere i flere prosesser.

Friprogsenteret skal derfor arbeide for:

- at det opprettes fire distriktsbaser i tillegg til hovedkontoret. Disse distriktsbasene skal samhandle tett med offentlige og private aktører i sine distrikter.
- samarbeidsmuligheter og mulig samlokalisering med andre aktører der det er felles nasjonalt nedslagsfelt. Dette for å sikre betydningen av fri programvare en sentral posisjon i øvrig IT-strategisk og -strukturelt nasjonalt arbeid. Organisasjonsformen bør i perioden vurderes, for å se på mulighetene for å få inn flere faglige partnere.
- aktiv deltagelse i ulike prosjekter som fremmer Friprogsenterets formål.

Sammenhengen mellom finansiering, forankring og resultater er viktig. En finansiering fra både statlige myndigheter og aktører gir det beste grunnlaget for å virkeliggjøre de høye forventningene til og ambisjonene for Friprogsenterets virksomhet. Friprogsenterets finansielle grunnlag tar utgangspunkt i en stabil fast basisfinansiering fra statlige myndigheter. Dette vil sikre senterets stabilitet, og et handlingsrom til å utfylle nasjonale oppgaver på en nøytral og uavhengig måte. I tillegg bør det åpnes for andre finansieringskilder slik at Friprogsenteret kan øke aktivitetene i takt med behovene.

Årsplan 2010

Friprogsenterets årsplan for 2010 tar utgangspunkt i strategi 2010-2013, økonomiske rammer for 2010, samt tilskuddsbrev fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet. I tilskuddsbrevet skriver departementet bl.a:

Hovedprioriteringene for tilskuddet i 2010 er:

- å veilede og informere om fri programvare
- bidra til etablering og utvikling av kompetansenettverk
- bidra til at det etableres kurs og studietilbud innen fri programvare
- bidra til at det arrangeres internasjonale, nasjonale og regionale konferanser og seminarer
- samarbeide med tilsvarende sentre i andre land, relevante utdannings- og forskningsmiljø nasjonalt og internasjonalt, virksomheter som har spisskompetanse innen fri programvare, og med lokale næringshager, kunnskaps- og forskningsparker.

Innovasjon gjennom nettverk

- Arrangere GoOpen 19.-20. april for offentlige og private virksomheter. Konferansen skal gi deltagerne kunnskap om fri programvare, gode metoder og eksempler som kan overføres til egen virksomhet. Konferansen er et samarbeidsprosjekt mellom Friprogsenteret, offentlige aktører og leverandører.
- Arrangere ulike nettverksmøter og -konferanser, herunder en regional samling i Tromsø. I tillegg skal det arrangeres «Roadshow» til fire ulike byer i Norge høsten 2010, i samarbeid med andre aktører, for å skape regionale nettverk og spre kunnskap om fri programvare.
- Delta i ulike samarbeidsprosjekter, herunder bidra til at det etableres gjenbruksfelleskap i kommunal sektor.
- Delta som partner i FoU-søknader og -prosjekter.
- Delta i nordisk og internasjonalt nettverk for kompetansesentre, og blant annet bistå andre land med hvordan kompetansesentre kan etableres. I tillegg skal det ses på mulighet for gjenbruk av informasjon utviklet av andre land.

Trygghet gjennom kunnskap

- Holde foredrag/innledninger om fri programvare og Friprogsenterets arbeid for offentlige og private aktører.
- Utgi SMART – et magasin om fri programvare rettet mot beslutningstakere i offentlig sektor. SMART 1/2010 skal henvende seg direkte til kommunale og fylkeskommunale politikere, og sette fokus på verdien av deling, gjenbruk og samarbeid på lokalt plan.
- Utvikle en delings- og gjenbruksveileder for virksomheter som ønsker å dele egen programvare og/eller gjenbruke andres løsninger.
- Tilgjengeliggjøre oversikt over leverandører og kurstilbud innen fri programvare på Friprogsenterets nettsjenester.
- Videreutvikle Friprogsenterets nettsjenester som primærkilde for informasjon om fri programvare, herunder Friprog.no, Kunnskapsbazaren.no, Delingsbazaren.no og tjenester på sosiale medier.

Smarte løsninger gjennom åpne verktøy

- Videreutvikle Delingsbazaren.no med verktøy for deling og gjenbruk. Delingsbazaren.no skal i 2010 fylles med nye offentlige prosjekter for deling og gjenbruk.
- Videreutvikle Kunnskapsbazaren.no, blant annet med beskrivelser av virksomheters bruk av fri programvare.
- Delta aktivt i arbeid med å etablere åpne felleskomponenter for offentlig sektor, herunder NOARK 5.
- Tilgjengeliggjøre og spre resultater fra OpenOffice-prosjektene som ble gjennomført i 2009, deriblant;
  - muligheter og hindre for bruk av OpenOffice opp mot fagsystemer,
  - samarbeids- og delingsplattform
  - opplæringsmoduler for bruk av OpenOffice i offentlig sektor
- Utvikle Friprog-pakken for lokal og regional offentlig sektor. Pakken skal blant annet inneholde basistjenester for klient, tjener og mobil.

Organisasjonsutvikling

- Definere og posisjonere Friprogsenteret overfor mulige finansieringskilder. Dette skal gjøres ved:
  - Aktiv prosjektsøking
  - Initiere samarbeid med offentlige myndigheter innen ulike fagområder
  - Aktivt se på mulighetene for prosjektansatte med ekstern finansiering
- Utvikle en oversikt over personer med generell og spesiell kompetanse innen fri programvare, og benytte disse aktivt i Friprogsenterets arbeid slik at våre målgrupper får best mulig utbytte av sine henvendelser.
- Delta i ulike fora som representanter for fri programvare, herunder programstyret for VERDIKT, Sektorstyre for IKT i Standard Norge og språkrådets datatermgruppe.